

Jan Hjärpe, Bilden av profeten. Berättelserna om Muhammed och deras funktion förr och nu. Leopard förlag.

Profeten Muhammed är av många svenskar enbart känd via Jyllands-Postens och Lars Vilks nidteckningar. Kanske är det just därför som dessa teckningar är så kränkande; för att vi saknar verklig kunskap om profeten, vars förkunnelse lade grunden för en världsreligion. När karikatyren saknar motbild reduceras den till en fördom.

Professor emeritus Jan Hjärpe är kanske den i vårt land som äger den djupaste kunskapen om profeten Muhammed och de texter i Koranen som berättar om hans liv. I boken Bilden av profeten, närmar sig Jan Hjärpe porträttet av Muhammed i de tidigaste texterna. Han diskuterar också vilken funktion dessa berättelser har haft under olika tider och vad de betyder idag. Inte minst i den brännande Mellanösternkonflikten. Att Muhammed är en historisk person står utan allt tvivel. Men Koranens texter berättar lika mycket om den tid då dessa berättelser sattes på pränt. Historia är aldrig något helt oskyldigt, konstaterar Jan Hjärpe. Dåtid blandas med nutid. Jan Hjärpe visar också hur konflikten mellan islam och judendom uppstod redan under Muhammeds egen livstid och så fortlevt till våra dagar.

Jan Hjärpes läsning av texterna följer en vetenskaplig historiskkritisk hållning. Läsaren får följa Muhammed från uppväxten, det senare andliga uppvaknandet, flykten till Medina och det triumfatoriska återtåget till Mekka. Han jämför berättelserna om profeten Muhammed med de sägner vi själva har om Gustav Wasa. En berättelse skrivs alltid för sin egen samtid även om den berättar en historisk person.

I västvärlden har en uppsjö av fördomsfulla myter växt fram av Muhammed som en kristen avfälling, blodtörstig härskare eller en skamlös pedofil. Jan Hjärpe visar hur dessa myter inte har något med den historiska personen att göra, utan återspeglar senare tiders konflikter mellan kristendom och islam, väst och öst. Han berör även de så kallade Satansverserna som inspirerade författaren Salman Rushdie att skriva en roman med samma namn. Jan Hjärpe beklagar hur denna roman kom att missförstås i den muslimska världen. Salman Rushdie gjorde tvärtom en modern tolkning av dessa verser som står Koranen nära och tog Muhammeds livssituation på djupt allvar i en tid då han kände sig tvungen att söka kompromisser med omvärlden.

Jan Hjärpes bok bör bli läst av många. Det är en nödvändighet att vi har tillgång till en vetenskaplig men också respektfull bild av islams grundare och en människa vars namn nu är ett av det mest populära pojknamn i Sverige.

Jakob Carlander

Ingress

I västvärlden frodas missuppfattningar och nidbilder kring en av religionens största gestalter: profeten Muhammed. Islamologen Jan Hjärpe ger oss en annan mer rik och nynaserad bild av islams grundare.

Bildtext

Jan Hjärpe är religionshistoriker och islamolog med ett stort antal böcker om islam.